

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____

(підпис)

Лоханова Н.О.

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2017 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Облік аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)

на тему: «Витрат в системі управлінського обліку: теорія та практика (на прикладі ТОВ «Арікол»)»

Виконавець:

студентка 6 курсу 2 групи ЦВФН

Грабован Олена Миколаївна

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

=

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер Ігор Леонідович

(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ	6
1.1. Поняття витрат та їх класифікація.....	6
1.2. Методи формування витрат як інструмент їх управління.....	9
1.3. Проблемні питання управлінського обліку витрат.....	22
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ТОВ «АРІКОЛ»	25
2.1. Загальна характеристика досліджуваного підприємства.....	25
2.2. Документальне забезпечення обліку витрат на підприємстві....	30
2.3. Організація синтетичного та аналітичного обліку витрат.....	35
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ТОВ «АРІКОЛ»	48
3.1. Аудит стану обліку і внутрішнього контролю витрат.....	48
3.2. Аналіз витрат підприємства.....	54
3.3. Модель оптимізації витрат підприємства.....	61
3.4. Можливості удосконалення обліку та внутрішнього контролю витрат.....	70
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	97

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки в Україні підвищення ефективності діяльності підприємства залежить від прийняття оперативних та обґрунтованих рішень щодо напрямів здійснення витрат на підприємстві, у системі управління важливе місце займає організація обліку витрат, що забезпечують проведення постійного контролю за ефективним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Для нормального функціонування будь-якої структури в сучасних умовах господарювання необхідно, щоб її учасники, приймаючи рішення, мали правдиву й об'єктивну інформацію про його майно, грошовий та фінансовий стан, результати роботи, а також про систему їх формування на своєму підприємстві. Для цього багато підприємств використовують управлінський облік.

Управлінський облік — це система збирання, вимірювання, підготовки і передачі інформації з метою обліку, планування, контролю, аналізу та оцінки діяльності усього підприємства, так і його окремих структурних підрозділів з метою прийняття оперативних (тактичних) та прогностичних (стратегічних) управлінських рішень.

Інформація бухгалтерського управлінського обліку призначена для керівників організації різного рівня повноважень і відповідальності, що і визначає його мету.

В загальному, метою управлінського обліку є надання суб'єктам господарювання повного комплексу фактичних, планових і прогностичних даних про діяльність організації, як економічної та виробничої одиниці в цілому і в розрізі функціональних підрозділів, для забезпечення можливості приймати оптимальні управлінські рішення. Прийняття обґрунтованих рішень та його виконання – одне з найважливіших питань, вирішенням якого займаються фахівці з управлінського обліку. Голов С. пише, що “бухгалтери-аналітики – це

Нострадамуси бізнесу, а бухгалтери-рахівники – його Нестори-літописці”[20, с. 18].

Актуальність організації обліку витрат підприємства зумовлюється також зростанням ролі обліку витрат в системі ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в умовах формування та розвитку ринкових відносин, об'єктивною потребою розширення методичного забезпечення процесів планування, обліку, аналізу, контролю та здійснення аудиту витрат, яке гарантувало б одержання оперативної та достовірної інформації необхідного рівня аналітичного узагальнення для прийняття управлінських рішень, спрямованих на пошуки та реалізацію резервів скорочення витрат.

Управління витратами — це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження. Воно є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства.

Питання управління витратами та визначення місця і ролі даного процесу в діяльності підприємства полягає в тому, що: управління витратами має носити не фрагментарний, а комплексний системний характер, забезпечувати оптимізацію ціноутворення, мінімізацію витрат шляхом порівняння фактичних витрат з плановими, прогнозування рівня витрат при виборі та прийнятті управлінських рішень; пошук резервів зниження витрат на всіх етапах діяльності підприємства. Розвиток корпоративної культури підприємств потребує певних коштів при необхідності жорсткого обмеження бюджету витрат.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретичних та організаційно-методологічних положень щодо розвитку обліку, аналізу та аудиту витрат управлінського обліку.

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

- визначити визначення витрат як об'єкт управлінського обліку;
- розглянути дискусійні питання щодо утворення системи показників витрат;

- розкрити економічну природу об'єкту дослідження;
- розглянути світовий досвід класифікації та оцінки об'єкту дослідження;
- вивчити існуючу систему оціночних показників об'єкту дослідження;
- дослідити систему організації управлінського обліку та внутрішнього контролю витрат на досліджуваному підприємстві;
- внести пропозиції щодо вдосконалення діючої практики обліку та внутрішнього контролю витрат підприємства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є всі витрати підприємства ТОВ «Арікол» їх організація обліку та аналіз.

Предмет дослідження. Предметом дослідження виступають організаційно-методичні і практичних питань обліку, аналізу та контролю витрат підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження організації та методики обліку та контролю витрат підприємства, а також при розробці рекомендацій використовувалися методи: порівняння – для встановлення відмінностей і спільних рис у досліджуваних процесах і явищах; абстрагування – для виділення суттєвих факторів, що мають найбільше значення для дослідження процесу витрат; аналіз – для деталізації предмету дослідження на складові частини; синтез – для з'єднання окремих рис предмета дослідження в єдине ціле; індукції та дедукції – при розгляді методів оцінки та класифікації витрат.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти з питань бухгалтерського обліку; економічна література; матеріали науково-практичних конференцій та семінарів з питань обліку, контролю та аналізу витрат; облікові, аналітичні і статистичні дані досліджуваного підприємства ТОВ «Арікол».

Публікації та апробація результатів дослідження. За матеріалами конференції опубліковано тези доповіді:

Грабован О. М. Проблеми організації управлінського обліку витрат // Одеса: ОНЕУ, 2010.

Висновок з розділом 3

Для покращення управління витратами підприємству рекомендовано урегулювати порядок реалізації товарів зі знижками. Для цього доцільно розробити «Положення про продаж товарів зі знижками», яке затверджується наказом керівника підприємства. Такий документ необхідний, щоб до підприємства не було претензій як від покупців-замовників, так і від контролюючих органів, а також щоб не допустити зловживань з боку матеріально відповідальних осіб і впорядкувати систему надання знижок.

Через те що у підприємства відсутній внутрішній контроль, то йому рекомендовано створити внутрішній аудит який буде підпорядковуватись голові зборів засновників. У відділу внутрішнього аудиту будуть працювати керівник відділу та два або більше працівників.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю на підприємстві було встановлено, що витрати є невід'ємною частиною роботи будь-якого підприємства, не є виключенням і ТОВ «Арікол». Досліджуване підприємство веде свою діяльність заради отримання прибутку і для досягнення цієї мети прагне мінімізувати витрати.

При розгляданні проблем управлінського обліку ми звернули увагу на його неузгодженість до нормативно законодавчих документів. Більшість науковців пропоную створити нормативи які несли би рекомендаційний характер. Як каже Воргуль Т. В. «необхідна розробка типового положення щодо впровадження системи управлінського обліку, яке б мало рекомендаційний характер. Причому вибір варіанта організації обліку повинен входити до компетенції адміністрації, визначатися цілями і завданнями підприємства на даний момент і обґрунтовуватися в обліковій політиці підприємства. Вирішальний вплив на вибір варіанта та обґрунтування облікової політики підприємства повинні надавати такі фактори, як: зовнішні умови функціонування підприємства, форма власності та організаційно-правова форма; розміри підприємства, обсяги та вид діяльності; податкова політика; стратегічні цілі та завдання підприємства, ступінь автоматизації фінансово-господарської роботи; рівень компетентності та освіченості кадрів.»

На мій погляд, при вирішенні цього питання створення цих нормативів не набагато допоможе управлінському обліку тому що ці нормативи повинні будуть підлаштовуватися під кожне підприємство окремо в залежності від його діяльності. А на сам перед проблема зараз в тому що бухгалтерський облік і управлінський облік відрізняються в веденні їх та результатах і все це через нормативні та законодавчі акти. Більша частина підприємств веде податковий облік, тому що вести два окремих обліку важко. Але великі

підприємства ведуть два обліки податковий та бухгалтерський з якого потім беруть інформацію для аналізу в управлінському обліку. Тобто коли підприємство буде формувати звіт про витрати у податковому та бухгалтерському обліку вони будуть різні тому що не всі внесені витрати в бухгалтерський облік входять до податкового.

Розглянувши матеріал дослідження можна впевнено сказати, що класифікація витрат може здійснюватися по самим різним підставам в залежності від мети аналізу. Одні витрати можна прямо віднести на продукцію, інші не можна. Певні види витрат можуть бути важливими для одного типу рішень і не мати значення для іншого. Також ми побачили, що розподіл витрат на виробничі, комерційні та адміністративні витрати це розподіл на усю діяльність підприємства. Цей розподіл потрібен в управлінському обліку для того щоб чітко бачити скільки грошей витрачається на то и інший підрозділ підприємства.

Ефективність діяльності сучасного підприємства значною мірою залежить від прийняття рішень з оптимізації витрат, що стає важливим фактором збереження конкурентних переваг, та забезпечення сталого розвитку. А управління витратами являє собою саме процес формування рівня витрат на підприємстві. Для управління витратами підприємства використовують різні методи одні з них це: стандарт-костинг, директ-костинг, таргет-костинг, кайдзен-костинг, ABC – костинг, теорії обмежень, кост-киллинг та інші. Застосування різних методів не дасть однакових результатів. Для прийняття рішень необхідно обирати найрелевантнішу функцію витрат. Тому кожне підприємство обирає його самостійно в залежності від очікуваного результату. На підприємстві «Арікол» це директ-костинг, тому що він базується на тому, що всі витрати поділяються на прямі і непрямі.

Метод директ-костинг дозволяє здійснювати більш оперативний контроль за постійними витратами, ніж це можливо при системі повного розподілу витрат, оскільки в процесі контролю за собівартістю продукції використовуються стандартні витрати або гнучкі бюджети. Та за допомогою

методу формування витрат дискрет-костинг можна детально визначити залежність між обсягом виробництва, витратами, маржинальним доходом та прибутком. Вона дозволяє акцентувати увагу на формах залежності витрат від обсягу виробництва чи завантаження виробничих потужностей також дозволяє виявити вироби з більшою рентабельністю та забезпечує отримання інформації, яка дозволяє швидко переорієнтувати виробництво у відповідь на зміни умов ринку.

В цілому управлінський облік побудований на нормативних документах бухгалтерського обліку, але він дещо видо змінений та підбудований під специфіку діяльності підприємства.

Синтетичні рахунки взяті з бухгалтерського обліку та не змінювались. Аналітичні рахунки у більшості були змінені, збільшені та налаштовані під специфіку роботи підприємства. Це допомагає швидко та зручно рознести йому витрати на ті статі які потрібний, також потім побудувати окремо по цим рахункам витрати та швидко побачити їх.

Найважливішими для витрат є документальне підтвердження. У ході дослідження ми побачили, що на підприємстві усі витрати обов'язково підтверджуються документами, не важливо на що були витрачені кошти. Велика частина витрат вноситься в управлінську базу тільки після документального підтвердження, до того бухгалтер не має право вносити ніякі витрати до неї.

При аналізі витрат на збут по відношенню до доходу від реалізації ми бачимо, що через те що план у звітному році був не довиконаний на 20,05%. Це вплинуло на витрати у великій частині витрати зменшились. Запланована сума економії від зниження витрат на збут 873487,32 грн не перевиконали на 18,05% та становить 715790,33 грн. Це пояснюється тим, що дана сума визначається не тільки розміром зниження рівня витрат, але й зменшенням доходу від реалізації товару. З цього аналізу можна побачити, що показники були дуже не погані і як щоб дохід від реалізації товару був такий як запланований то компанія могла б успішно справитись з виконанням планового зниження рівня витрат.

Результати кореляційно-регресивного аналізу дозволяють рекомендувати систему заходів щодо поліпшення управління витратами, а саме:

— для формування обміркованої та коректної системи знижок на ціни реалізації оптових торговельних підприємств слід використовувати не тільки інтуїцію їх менеджерів по продажу та дані підприємств-конкурентів, а й більш широко використовувати дані аналізу оборотності конкретних видів товарів, та рівня їх рентабельності, зміни питомої їх ваги в обсягах реалізації відповідних груп товарів;

— для формування оптимальної асортиментної політики, економічна служба повинна визначити найбільш ходові позиції в асортименті шляхом аналізу обсягів продажів у грошовому й натуральному вираженні.

Дослідження організації аналітичної роботи на підприємстві виявило, що керівництво досить мало уваги приділяє аналізу зовнішніх факторів впливу на товарні групи, які є в наявності. Для більш точного результату необхідно провести аналітичну роботу з даними про продажі інших фірм або інформаційних агентств по виявленню впливів з боку зовнішніх факторів, політичної й економічної ситуації в регіоні. Врахувати сезонність тих або інших товарів. Оперативне реагування на сезонний попит дозволить ТОВ «Арікол» одержати додатковий прибуток.

Для покращення управління витратами підприємству рекомендовано урегулювати порядок реалізації товарів зі знижками. Для цього доцільно розробити “Положення про продаж товарів зі знижками”, яке затверджується наказом керівника підприємства. Такий документ необхідний, щоб до підприємства не було претензій як від покупців-замовників, так і від контролюючих органів, а також щоб не допустити зловживань з боку матеріально відповідальних осіб і впорядкувати систему надання знижок.

Через те, що у підприємства відсутній внутрішній контроль, то йому рекомендовано створити службу внутрішнього аудиту який буде підпорядковуватись голові зборів засновників. У відділу внутрішнього аудиту будуть працювати керівник відділу та два або більше працівників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Електронна бібліотека “Експерт-юрист”.- К.: ТОВ РА “Високі технології”, 2016.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" № 996-XIV від 16.07.99 р. // Все про бухгалтерський облік. – 2000. –№ 11.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Закон України «Про господарські товариства» № 1576-XII від 19.09.1991 р. // Все про бухгалтерський облік. – 2000. –№ 11.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» № 265/95-ВР від 06.07.95 р. редакція діє з 23.07.2015.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затв. Наказом Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.95р. зі змінами і доповненнями.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: Затв.наказом Мінфіну від 31.12.99р. №318.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999р. №246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
8. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, обов'язків та господарських операцій підприємств і організацій: Затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291

- від 30.11.99р. // Бухгалтерський облік та аудит. – 2014. - № 1. – С.14-64.: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
9. План рахунків бухгалтерського обліку: Затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99р. // Бухгалтерський облік та аудит. – 2014. - № 99. – С. 3-13.: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
  10. Артамонова Н, Сучасні методи оперативного та стратегічного управління витратами. Зарубіжний досвід та українські реалії // Артамонова Наталія, Артамонов Євген// Науковий вісник № 12 Одеса 2015 УДК 658:336.5.02 [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4399/1/%D0%9D%D0%B0%D1%83%20%28232%29.pdf>
  11. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки // 2"ге вид. Навч. посіб. – Київ.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
  12. Безгінова Л. І. Товарні запаси підприємства: сутність та склад // Вісник МСУ. – Київ, 2011 – №2 – С. 122-131.
  13. Белоусова І. Управлінський облік на підприємстві / Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит - 2005 - №5- с35
  14. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік: (підруч) /Ф. Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, Н.М. Малюга, Л. В. Чижевська - Житомир, 2002-480с.
  15. Верхоголодова Н.І., Шило В. Л. Бухгалтерський. Фінансовий облік: теорія та практика // Навчально-практичний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010. - 536 с.
  16. Власова О.Є. // Конспект лекцій «Управлінський облік» - Харків ХНАМГ - 2010
  17. Воргуль Т. В. Особливості та проблеми формування управлінського обліку в Україні // Наукова стаття [Електронний ресурс] – режим доступу:<http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3991/1/%D0D0%87%D0%9D%D0%86.pdf>

18. Гелей Л.О. Деякі підходи до операційного аудиту торговельних підприємств.: [Електронний ресурс]. — режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/199.pdf>
19. Гелей Л.О. Деякі підходи до операційного аудиту торговельних підприємств / Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 5 . – С. 980-983.: [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/199.pdf>
20. Голов С. Управлінський облік: концепція і організація. – Облік і аудит. - №3.- 2006.- с.11-18.
21. Грабова Н.М. Добровський В. М Бухгалтерський облік у торгівлі .// За ред М. В. Кужельного. — К.: А.С.К., 2010-800 с.
22. Давидович І.Є. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.Є. Давидович. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
23. Должанський А.М. Методика організації первинного обліку надходження і вибуття товарів // Науковий вісник НЛТУ – Львів, 2011 – № 21 – С. 194-198.
24. Ілюхіна Н.П., Обнявко О.В., Шерер І.Л. Наукова стаття (ОНЕУ) Шляхи Вдосконалення обліку доходів та витрат у торговельних підприємствах Одеса – 2014р. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2415/1/%D0%A8%D0%BB%D1%8F%D1%85%D0%B8%20%D0%B2%D0%B4%D0D0%.pdf>
25. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навчальний посібник. - Київ. : Центр учбової літератури, 2012. - 364 с
26. Золотарьова А. М. // Напрями підвищення ефективності управління виробничими запасами на вітчизняних підприємствах // Управління розвитком. – 2012. – № 5. – С.126.: [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/419/1/>

27. Карпенко О.В. // Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання: Монографія. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. – 341 с.
28. Краюхіна Г. Управління витратами на підприємстві / Під ред. Г Краюхіна : Стандарт третього покоління – Спб, : Пітер, 2012. – 592 с.
29. Кім Ю. Г. // Бухгалтерський та податковий облік первинні документи та порядок їх заповнення навчальний посібник // Київ – 2014 – 249с.
30. Кислиця Н.Г. Управлінський облік у системі управління підприємством // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 124 – 127. ISSN 1994-1749. 2016. Вип. 2–3 (35).
31. Крупка Я. Д., Задорожний З. В. Фінансовий облік. Кондор-Видавництво Підручник. — К: 2013. -551с.
32. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту : навч. по- сіб. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – 2-е вид. – Київ. : Каравела, 2012. – 560 с.
33. Куцик П. О., Коваль Л. І., Макарук Ф. Ф. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві. - «Магнолія 2006», Львів-2010
34. Лень В. С. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – Київ.: Академія, 2011. – 608 с.
35. Матвієнко Г. Визначаємо структуру управлінських звітів / Г. Матвієнко // Баланс- 2010. - №80 -с 16
36. Матвієнко Г. Внутрішня управлінська звітність/Г. Матвієнко// Баланс. - 2011 -№15 -с.31
37. Матюхіна Г.О., Сучасні методи управління витратами підприємства // Наукова стаття - Матюхіна Г.О, Голуб Н. О 2016[Електронний ресурс] – режим доступу <http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/5637/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%9B%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%202016.pdf>
38. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Нападовська. – К.: Книга, 2006. – 544 с.

39. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика : навч. посібник. / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ.: Алерта, 2012. – 664 с
40. Огійчука М. Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / за ред. проф. – 6-те вид., допов. і перероб. – К.: Алерта, 2011. – 1042 с.
41. Орлова В.К. Фінансовий облік: Навчальний посібник. – Київ.: ЦУЛ, 2010. - 510 с.
42. Радецька Л. П. Управлінський облік в Україні: проблемі становлення та розвитку Наукова стаття Хмельницький національний університет УДК 657.47 2012р http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_6_1/pdf/180-183.pdf
43. Рудницький В. С., Стеців І. І., Стеців Р. І. Організація обліку, контролю та аналізу: навч. – наоч. посіб. //Львов комерц. акад., 2010 – 310с.
44. Савченко В. Я. Аудит // Навчальний посібник, Київ - КНЕУ - 2005
45. Садовська І. Бухгалтерський облік навчальний посібник центр учбової літератури, Садовська І. Б., Божидарнік Т. В., Нагірська К. Є Київ - 2013
46. Самигуллин А.А. Моделирование в системе управленческого учета // Бухгалтерский учет. 2005. – № 5. – С. 43 – 45
47. Скирпан О.П., Палюх М.С. Фінансовий облік: Навчальний посібник. - Т.: ТНЕУ, 2008. - 407 с.
48. Соломатін А.Н Економіка, аналіз і планування на підприємстві торгівлі під редакцією - Київ - 2009 -560с
49. Сопко В.В. Методично-організаційні положення бухгалтерського обліку запасів на підприємствах харчової промисловості/ В.В. Сопко, С.В. Андрос // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2010. – № 3(53). – С. 179–185
50. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік. Оподаткування і звітність. //6- те видання м. Київ-Алерта 2013 с. 254

51. Турило А.М. Управління витратами підприємства [Текст] : навч. посібник / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило. – К. : Центр навч. літри, 2006. – 120 с. 2
52. Утенко К.О. Аудит: навчальний посібник // Київ.: Алерта, 2011. – 408 с.
53. Фінансовий облік. Сук А. К., Сук П. Л. Університет "Україна", 2012. - 453 с.
54. Фролова Л.П. Проблеми формування товарних запасів на торгівельному підприємстві в умовах нестабільності // Соціально-економічні проблеми розвитку національного господарства – Київ, 2011 №12 – С 226-231.
55. Чабанюк О. А. Організація документо обігу як засіб удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів.//Фінансовий облік і аудит: зб. наук. пр. – К :КНЕУ, 2011 – Вип. 18 – С 386-391
56. Чебанова Н. В., Василенко Ю. А. Бухгалтерський фінансовий облік.//Київ: Видавничий центр "Академія", 2009, 672 с.
57. Шара Є.Ю. та ін. Фінансовий облік — I : Навч. посібник./Є. Шара, О. Бідюк, Н. Гуріна, І. Соколовська-Гонтаренко. — К.: ЦУЛ, 2012. — 408 с.
58. Шеметов П.В. Ефективних управлінських контроль / П.В. Шеметов, Н.І. Пилипів // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.bishelp.gu/uprbiz/opit/0705kontrol.php>
59. Шевчук В.Р. Стратегічний управлінський облік: Навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Шевчук; За ред. О.М. Ковалюка. - К.: Алерта, 2009. - 176 с.
60. Шкарабан С. І. Економічний аналіз: збірник наукових праць // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011.: [Електронний ресурс] – режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_9/EA_2
61. Шмарівоз С.Г. Особливості технології аудиту запасів // Управління розвитком. - 2014. - №12. - С. 97 – 98.: [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/>